

MARTIRIUL UNUI EROU: STEPHAN LUDWIG ROTH (IN MEMORIAM)

La 24 noiembrie (1796), se împlinesc 220 de ani de la nașterea la Mediaș a lui Stephan Ludwig Roth, fiul parohului luteran Gottlieb Roth.

Urmează cursul primar la Mediaș și apoi liceul la Sibiu. Cum tatăl său voia să-i dea o educație aleasă și să-l pregătească pentru o viitoare carieră bisericească, îl trimite la Tübingen, pentru a studia teologia. Tatăl său era o fire autoritară, tânărul student nu se opune deși avea vederi mult mai largi umanitare și sociale, de aceea, paralel cu aceste cursuri teologice, audiază și cursuri de: fizică, chimie, matematică, psihologie și pedagogie.

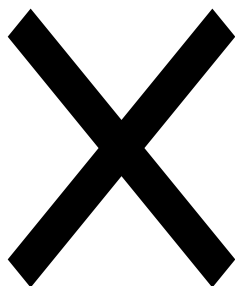
În această perioadă îl cunoaște pe marele pedagog elvețian Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827) și-i va deveni colaborator între 1818-1820, la școala specială de la Yverdon. Își însușește ideile acestuia, ale iluminismului și mai ales moderna teză a „egalității limbilor și a naționalităților”.

Drept rezultat al acestei colaborări, Stephan Ludwig Roth își susține teza de doctorat „Esența statului”, în cadrul Universității din Tübingen la 4 iulie 1820. Va rămâne, de acum înainte, un discipol credincios maestrului său Pestalozzi și va căuta să aplice și în Transilvania organizarea învățământului. Întors în țară, intră în învățământ ca profesor și director al liceului săsesc din Mediaș, care astăzi îi poartă numele. Văzând situația învățământului de la sate, este preocupat de înființarea mai multor școli, neexcluzând și limbile materne. La propunerea sa se introduc gimnastica și muzica, drept materii distincte.

La Dieta din Cluj (un fel de parlament teritorial) din 1842 se propune introducerea limbii maghiare, ca limbă oficială în Transilvania, în locul celei latine. Ca replică, Șt. L. Roth, revoltat, scrie o broșură, „Războiul limbilor în Transilvania”, unde spune: „Nu văd nevoia de a se impune o limbă oficială a țării. Nu este nici limba germană, nici cea maghiară, ci limba valahă (română), pe care o înveți singur, pe stradă, în contact singur cu oamenii. Și chiar dacă nu ai dori să înveți limba aceasta, o înmiită trebuință împune cunoașterea ei. Folosirea limbii materne este un drept uman, care e dat copilului prin naștere, iar cu pierderea limbii dispăre națiunea însăși”.

Din păcate însă, națiunea română nu era recunoscută la acea vreme. Cel mult, era tolerată.

În broșura (raportul) „Războiul limbilor...”, el a arătat că limba română ar fi trebuit adoptată, motiv pentru care intră în dizgrația celor reprezentați la Dieta din Cluj.

Preocupat în continuare de problemele sociale și istorice ale popoarelor din Ardeal, scrie în 1846 „Istoria Transilvaniei” în trei volume, care însă, din motive necunoscute, nu-i este permis să o publice. Văzând câtă nedreptate li se face românilor și cum sunt tratați, participă la Marea Adunare

MARTIRIUL UNUI EROU: STEPHAN LUDWIG ROTH (IN MEMORIAM)

---

de la Blaj din 3/15 mai 1848, constatând de data aceasta cum se deșteaptă conștiința națională a acestora și hotărârea lor de a rupe lanțurile iobăgiei. Ca urmare scrie articolul „Adunarea românilor de la Blaj” (în limba germană), prin care susține ca românii să fie numiți „români” și nu injurios „olahi”.

Într-o scrisoare din 20 martie 1848, îi scrie lui George Barițiu: „Pentru mine, diversele naționalități nu sunt decât fragmente ale unui tot mai mare, iar furia luptelor pentru limbă o socotesc drept o decădere din umanitatea maltrată și pe cale de a apune în haosul atâtor rătăcirii”.

Cum nu s-a dezis de ideile sale și a raportului (broșura) în privința limbii române, i se pusese gând rău de către Dieta din Cluj, cu toate că fusese amăgit printr-o promisiune de iertare și este invitat și prins în capcană. Cruzimea și ura nu-i pot stăvili pe generalul Josef Bem, dar și Kossuth Lajos, împreună cu comisarul său Ladislau Csanyi, de a-l aresta la 21 aprilie 1849 și a-l condamna la moarte prin împușcare, de către „Tribunalul de sânge” al nobililor de la Cluj, pentru „înaltă trădare”. După trei ore, în ziua de 11 mai 1849 este executat. Mai înainte de execuție, în aceeași zi scrie o scrisoare copiilor săi: „Am avut cele mai bune gânduri pentru nația mea, fără să fi voit răul celorlalte națiuni”.

Prof. univ. dr. GHEORGHE ȚICLETE

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*